

אור הזקנה

רגעים של קדושה

יום ראשון (ח"ב פח): ברכה לשבוע שלם

זו היתה תופעה מפלגה.

עם ישראל הולכים במדבר ומקבלים בכל בקר שפע מיוחד - לחם מן השמים. יש רק בקר אחד בשבוע, שבו אין שפע. הבקר של יום השבת.

והדבר ממש תמוה. הרי יום השבת הוא היום הכי מברך. ויברך אלקים את יום השביעי. ודוקא ביום הזה אין שפע של ברכה. איך אפשר להסביר את זה?

מי ששואל את השאלה הזו, הוא התנא רבי יצחק בזהר הקדוש. ויש לו הסבר מעניין:

יום השבת, הוא לא רק יום מברך, אלא שהוא המקור של הברכה. הוא היום שממנו מתברכים כל ששת ימי החול. 'מינייה מתברכאן כל שיתא יומיו עלאין'. השפע יורד ביום השבת, והוא מתחלק בכל יום לפי המדה המיוחדת של אותו יום.

דוקא לכו, בגלל ששבת היא מקור השפע, לכן לא ירד בה השפע. כי היא עצמה לא צריכה ל'ירידת השפע' - אלא היא עצמה מקור השפע.

וזה לא רק בזמן המדבר. אלא עד עצם ימינו אנו.

בכל שבת אנחנו צריכים לערוך שלחן מיוחד לסעודת ליל שבת - ובזכות הסעודה הזו יתברך השלחן שלנו לכל ששת הימים. כי יש כלל גדול: הברכה לא שורה על שלחן ריק. ולכן אנחנו צריכים למלא את השלחן בכל מיני מטעמים. כי בזמן של ליל שבת מזדמן שפע הברכה.

ולא רק בליל שבת צריך לסדר את הסעודה, אלא גם בשבת בבקר. משום שגם אז, אומר רבי יצחק, מגיע שפע ברכה מיוחד. וחיבים שהשלחן יהיה מלא, שיהיה לברכה מקום לחול.

התנא רבי יהודה מוסיף פרט חשוב: לא מספיק רק לסדר את השלחן, אלא האדם צריך גם לטעם ולהתענג בשלוש סעודות - והענג הזה ישפיע לו ברכה בכל העולמות.

ממשיך הזהר הקדוש ואומר: 'צריך האדם להתענג בסעודות האלו ולשמח בהן. ומי שמחסיר אפלו סעודה אחת - הוא מראה שיש לו פגם, והענג שלו חמור'. ולכן עלינו לערוך שלחן מלא ולקיים את הענג שבת, ונזכה בזכות זה לשפע ברכה על כל ימי השבוע.

יום שני (ח"ב פח):

בת קול אישית בכל שבוע

שמעתם פעם בת-קול שמדברת אליכם?

הזהר הקדוש מלמד אותנו שבכל שבת, כאשר יהודי מסים לאכל שלוש סעודות, יוצאת בת קול שמכריזה עליו את הפסוק: "אז

תתענג על השם" - כנגד סעודת יום שבת שנקראת 'עתיקא קדישא'; "והרפכתיה על במתי ארץ" - כנגד סעודת ליל שבת שנקראת 'חקל תפוחין קדישין'; "והאכלתיך נחלת יעקב אביך" - כנגד הסעודה השלישית של 'זעיר אנפין' שרומזת גם למדתו של יעקב אבינו ע"ה.

הזהר הקדוש מספר על רב המנונא סבא, שפאשר הוא היה יושב בכל סעודת שבת, הוא היה שרוי בשמחה עצומה. ובכל סעודה הוא היה אומר את הסבה לשמחה שלו. בסעודה אחת היה מכריז: "דא היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא" - זו הסעודה של 'עתיקא קדישא'; בסעודה אחרת היה אומר "דא היא סעודתא [זוהי סעודתו] דקודשא בריה הוא - של הקב"ה שנגלה. וכך הוא היה אומר בכל סעודה וסעודה.

עוד מספר הזהר הקדוש שפאשר רבי שמעון היה נכנס לאכל את הסעודה, הוא היה אומר: "אתקינו סעודתא דמהימנותא עלאה" - הכינו את הסעודה של האמונה העליונה, "אתקינו סעודתא דמלכא" - הכינו את סעודתו של המלך ברוך הוא.

ורבי שמעון היה יושב ושמח בסעודות שבת, וכשהיה מסים את סעודה שלישית, היו מכריזים עליו מן השמים את הפסוק: 'אז תתענג על השם והרפכתיה על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך'.

יום שלישי (ח"ב פח):

שלוש מדרגות רוחניות ביום אחד

יתכן שזה היה כשהם התחבאו במערה. הזהר הקדוש מספר שפעם אחת שאל התנא הקדוש רבי אלעזר את אביו: אבא, תלמד אותי את הסוד של שלוש הסעודות של השבת. מה המדרגות שיש בכל סעודה, ואיך זה מרמז בפסוק.

אמר לו רבי שמעון בר יוחאי: בו יקר, כך הוא הסדר: הסעודה של ליל שבת רמוזה בפסוק בספר ישעיה: 'והרפכתיה על במתי ארץ' - כי הסעודה הזו מכוננת כנגד מדת המלכות שנקראת 'ארץ'. ובזמן הזה של ליל שבת, קורה משהו שאין לנו השגה בו - "מתברכא מטרוניתא" - המלכה, שהיא השכינה הקדושה ו'מדת המלכות' - מתברכת. ולא רק היא מתברכת, אלא גם כל המדרגות שתלויות בה, כל הספירות שנקללות ב'חקל תפוחין' גם הן מתברכות.

ויש עוד דבר שמתברך בלילה הזה: השלחן של היהודי שמקיים את סעודת השבת הזו, מקבל ברכה גדולה לכל השבוע. וזו לא רק ברכה גשמית, אלא גם ברכה רוחנית. כי הוא מקבל אז מתנה: נשמה יתרה ומיוחדת שבאה אליו בליל שבת ונשארת עד מוצאי שבת.

והלילה הזה, המשיך רבי שמעון לספר לבנו, הוא לילה שבו יש שמחה גדולה לשכינה הקדושה "חדוה דמטרוניתא" - ולכן כל יהודי צריך להשתתף בשמחה הגדולה הזו, לאכל ולשמח בכל לבו ונפשו.

רבי שמעון המשיך לספר לבנו מה קורה בשבת בבקר. הסעודה הזו רמוזה בפסוק שכתוב: 'אז תתענג על השם' - כי הסעודה הזו כל כך גבוהה, עד שהיא

הפסוק המפרסם שמסביר את הסבה שבגללה יום השבת הוא יום מנוחה.

כ' ישבת ימים עשה השם את השמים ואת הארץ - וינח ביום השביעי."

הזהר הקדוש שם לב לדיוק מענין בפסוק. שימו לב: לא כתוב 'בששת ימים' - אלא 'ששת ימים'. בתורה הקדושה כל אות, יש לה משמעות עמקה. וגם כאן, ההבדל הוא עצום. כי אם היה כתוב 'בששת ימים', אז היינו לומדים את הפסוק כפשוטו: שבששה ימים ברא ה' את השמים ואת הארץ.

אבל כיון שנאמר 'ששת ימים עשה ה' יש כאן מסר הרבה יותר עמוק. הפרוש הוא שחלק מהבריאה של הקב"ה זה 'ששת ימים' בדיוק כמו שהקב"ה ברא 'את השמים ואת הארץ', כך הוא ברא גם את 'ששת הימים'.

'ששת הימים' הם לא רק זמן של שבוע, אלא הם שש ספירות מיוחדות - חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד.

זה הפרוש 'ששת ימים'. וה'ימים' האלו, כלומר הספירות הקדושות הללו, נקראים 'ימים שהשם הקדוש [הו"ה ב"ה] כולו בהם'.

ומסיים הזהר הקדוש באמירה מרגשת: "זכאה חולקיהו"ן" - אשרי חלקם של עם ישראל מכל שאר העמים שעובדים עבודה זרה. כי בני ישראל זכו להשיג את כל האורות הגדולים של יום השבת. ועליהם אומר הפסוק 'ואתם הדבקים בהשם אלקיכם חיים כלכם היום'.

שזוכה לחיות ולתקן את כל הימים הקדושים, בזכות השבת.

יום ששי (ח"ב פח):

שמחה של מאתים חמשים עולמות

זה היה מחזה נורא הוד. ישבו להם יחד כל התנאים הקדושים, החבורה הקדושה של תלמידי הרשב"י ושמעו ממנו את סודות התורה הגדולה.

ואז אחרי שסיים רבי שמעון לספר לתלמידים את כל הסודות הגדולים שמספרים בסעודות השבת, קם התנא רבי יוסי ואמר: "רבי, אתה צודק ודאי כך הוא" - כמו שאמרת שמי שמבטל סעודות שבת פוגם חלילה בעולמות העליונים.

המשיך רבי יוסי וזעק: אוי לו לאדם שלא השלים את שלוש סעודות האמונה שהיו השמחה של המלך הגדול הקב"ה. כי שלוש הסעודות הללו הן הסעודות של האבות הקדושים: אברהם אבינו - בסעודת יום השבת; יצחק אבינו - בסעודת הלילה; ויעקב - בסעודת שלישית.

ובכל סעודה יש עוד מדרגה מיוחדת של שמחה שנוספת על המדרגה הקודמת - וכך לאורך כל השבת האמונה והתקווה של הקדושים מגיעים עד לדרגת השלמות.

ומסיים הזהר הקדוש ואומר: ביום השבת, יש כזו קדושה ומנוחה - עד שגם הרשעים שבגיהנום נחים מענשם. וביום השבת, כל הדינים והקשים - נכנעים ולא מתעוררים בעולם. יש רק רחמים ושמחה.

ואפילו התורה הקדושה - זוכה לשלמות מיוחדת ביום השבת. עד כדי כך מגיעה השמחה של השבת, עד שהיא מתפשטת ביותר ממאתים וחמשים עולמות העליונים.

ואנחנו, בני ישראל, זוכים להשתתף מהעולם הזה, בשמחה הגדולה הזו. אשרינו ואשרי חלקנו.

מגיעה למקום אפילו יותר גבוה משם הו"ה - זה נקרא 'להתענג על השם', בדרגה גבוהה יותר. ובזמן של הסעודה הזו - כל העולמות שרויים בשמחה ושלמות, ושמחים במדת 'עתיקא קדישא'.

ואז מגיע הזמן של הסעודה השלישית, שנקרא בהמשך הפסוק: 'האכלתיה נחלת יעקב אבי'. כי הסעודה הזו היא כנגד 'יעקב אבינו', מדת התפארת הנקראת גם 'זעיר אנפין'. וצריך האדם לשמח גם בסעודה הזו של 'זעיר אנפין', ובכל הסעודות - כי בסעודות הללו מתגלית המעלה הגדולה של עם ישראל, שהם מאמינים בני מאמינים.

סעודות השבת הן הזמן הכי מיוחד בשבוע. זמן אישי שלנו עם הקב"ה - שממש קורא לנו ואומר: "בני ובין בני ישראל אתה העולם". זה הזמן הכי אישי ומרומם שלנו, עם אבינו שבשמים.

יום רביעי (ח"ב פט):

מה שאש קטנה יכולה לעורר

אין ילד בעולם שלא יודע שאסור להדליק אש ביום השבת.

לא פעם, נתקלים באנשים רחוקים שמתקשים להבין את האסור הזה. מה הבעיה, בסך הכל ניצוץ קטן?

אבל חוץ מכל ההסברים, בזהר הקדוש אנחנו מוצאים הסבר לפי תורת הסוד.

'אש' - מלמד אותנו התנא הקדוש רבי שמעון, מסמלת את מדת הדין - ולכן אסור להבעיר אש בשבת שהוא יום של רחמים, כדי שלא נעורר חס ושלום את מדת הדין בשבת.

הדבר נראה מתקבל על הדעת. אך כאן מגיעה שאלה מעניינת: אם אסור להדליק אש ולעורר מדת הדין, מדוע נפסקה ההלכה שגם בשבת מדליקים אש על המזבח בבית המקדש?

מסביר הזהר הקדוש: הדבר הזה נלמד מפסוק מפרש. כתוב בפסוק "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת". דוקא "בכל משבתיכם" - במקומות שאתם גרים אסור להדליק אש, "ולא לגבוה", במזבח של בית המקדש אין אסור.

וההסבר הוא, שהאש של המזבח, שעולה לצרכי שמים, לא רק שהיא לא מעוררת את מדת הדין, אלא להפך, היא מכניעה את האש הנורה שהיא מדת הדין.

הגמרא מכנה את התופעה הזו בלשון "אש שאוכלת אש" - כלומר, האש של הקדושה, האש של המזבח, אוכלת ומסלקת את האש האחרת של מדת הדין.

אך מה שברור, שביום השבת - העולם נקי. מדת הדין לא שולטת ולכן, אומר הזהר הקדוש, בשבת יש גלוי גדול של הקדושה שמסלק את מדת הדין. ובשבת בבקר, כאשר מתגלית המדה הקדושה שנקראת 'עתיקא קדישא' - העצמה שלה כל כך חזקה, עד שהיא מסלקת לגמרי כל שמץ של דין ועצב.

וכל העולמות העליונים והתחתונים שרויים אז בשמחה ובצחקה. ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי ענג.

יום חמישי (ח"ב פט):

הימים הסודיים שנבראו בשמים

כל שבת בבקר, כשאנחנו באים לקדש על היום, אנו אומרים את

לשמיעת השיעורים
מערכת מחברים:
02-803-9999

